

az ÉK-i sarokban kövekkel körberakott tűzhely volt. A tűzhely kövei közt 5 cm vastag téglatöredéket, apró kavicsos habarcsdarabot és egy őrlőkő töredékét is találtuk. A ház – a betöltésből származó edényoldalból kivágott orsókarika alapján – népvándorlás kori.

Ismeretlen a rendeltetése egy nagy kiterjedésű, bonyolult gödör- és árok-komplexumnak. Kevés leletet tartalmazott; egy párhuzamos- és hullámvonalköteggel díszített fazéktöredék alapján késő avar kori (8–9. század).

Előkerült egy U-alakú tűzhely és a hozzá csatlakozó füstölő berendezés (a tűzhely előteréhez csatlakozó, földbe épített csőrendszer), leletanyag nem volt bennük.

Feltártunk négy sírt is. Az 1. számú melléklet nélküli gyermek sír, a második három körárkos szarmata temetkezés, sajnos mindegyik kirabolt. Tájéolásuk D-É. Mellékletben leggazdagabb a 3. számú temetkezés, amelyben bronzpénz, bronzfibula, vaskés és a koponya mellett vaslándzsa volt.

A kevés őskori cserép (pl. neolit hombároltal, rézkori csótalpas tál töredéke) szórványosan, illetve a későbbi objektumok betöltéséből került elő.

A feltárt lelőhely új, a topográfiában nem szerepel. A leletek a váci Tragor Ignác Múzeumba kerültek.

KÓVÁRI KLÁRA – TETTAMANTI SAROLTA

79. Dunaújváros, Kálvária utca

(Fejér megye) Ró, U

2001. március 27–28-án valamint április 4. és május 10. között közműfektetést megelőző feltárással került sor a Kálvária utcában.

A gázvezeték nyomvonalának kiásására 2001. március 27–28-án került sor. A gázárkot 31 m hosszúságban, 50 cm szélességben és 110 cm mélyen ástuk. Az ásás során nagyon kevés és teljesen kevert anyag (terra sigillata, és konzervdoboz) került elő. A szakasz egyharmadánál egy korábbi közmű maradványait találtuk.

A szennyvíz és vízvezeték fektetéséhez szükséges munkálatok megkezdésére 2001. április 10-én került sor. Mind a víz-, mind a szennyvízárkot 50-50 cm szélességben ástuk, összesen 320 m hosszan. A szennyvíz árknak ásása közben is megtaláltuk a gázvezetéknel már említett régi közmű maradványait.

A Kálvária utca tetején az ásatás során két kisebb római falszakaszra bukkantunk, de rábontani egyik esetben az úttest, másik esetben egy nagy fa közelsége miatt egyikre sem tudtunk. A két falszakaszon kívül itt, a domb tetején sok római téglák és vakolatöredék került elő, másodlagos helyzetben (alattuk újkori üveg-töredék volt).

Az említett római falakon és téglatöredékeken kívül a Kálvária utca teljes hosszában leletet alig találtunk, ami előkerült, az újkori volt (kerámia, biciklilánc) néha római téglatöredékekkel, kerámiával keveredve. A szűz talaj több helyen már 60 cm mélyen jelentkezett, néhol azonban csak 100–120 cm mélységben. Az ásatás

során tapasztaltak megerősítették azt a korábbi feltevést, hogy a Kálvária utca a római korban még nem létezett, csak később alakult ki, a víz eróziós munkájának következtében, a kevert leletanyag pedig a lakosok eróziót ellensúlyozó munkája során került az utcába.

BUZA ANDREA

80. Dusnok, Hajcsár út

(Bács-Kiskun megye) B, Á

2001 augusztusában és szeptemberében került sor az M9-es autópályát építéséhez kapcsolódóan a Hajcsár út és a Vajas-fok által határolt területen a régészeti leletmentésre. Mintegy 4000 m²-en 388 objektumot, kora bronzkori gödröket, késő bronzkori házat és gödröket, valamint Árpád-kori házat, kemencebokrot, árkokat és gödröket tártunk fel.

Az ásatáson részt vett Balogh Csilla (Móra Ferenc Múzeum).

SOMOGYVÁRI ÁGNES

81. Ecsér határa

(Pest megye) Ó, Sza, Á, Kk

Régészeti terepbejárást végeztünk az M0 autópálya nyomvonalán Gyál közigazgatási határától a 31. sz. főútig; 4–500 méter (lelőhely-lehatárolásoknál néha 7–800 m) szélességben. Az M0 autópálya délről kerüli meg Vecsés nagyközséget, majd Vecsés és Üllő között fordul É felé, ahol Ecsér és Maglód között halad tovább a 31. sz. főútig. Területünkön 14,1 km hosszú az M0 autópálya bejárat nyomvonala. Ehhez kapcsolódóan a Vecsést és Üllőt ÉK-ről és K-ről elkerülő 4. sz. főút nyomvonalát is bejártuk 12,5 km hosszúságban. A teljes nyomvonalhosszon 2,84 km-t erdő borított, és 1,12 km-t gázos elvadult növényzet fedett.

Ecsér határában 7 lelőhelyet találtunk, rajtuk őskori, szarmata, Árpád-kori és késő középkori településnyomokkal. Közülük háromnál tartom indokoltnak a teljes régészeti feltárást, egynél szondázást, háromnál pedig régészeti szakfelügyeletet javaslok.

A leletek a ceglédi Kossuth Múzeumba kerültek.

TARI EDIT

82. Edelény, Kenderföldek

(Borsod-Abaúj-Zemplén megye) Ó

A Hadtörténeti Múzeum Térképtárában az 1956-os repülési év (filmképszáma: 450/655) pozitív fényképanyagában fedeztem fel a lelőhelyet, melynek sáncai is jól kivehetők helyenként. 2001 szeptemberében megtörtént a vízivár régészeti hitelesítése Edelény-Kenderföldek területén.

A vízivár Edelény DNY-i részén, az egykori kenderföldek területén fekszik az Egres lakótelep alatt. Itt az őskorban egy kis dombot vettek körül árkokkal, úgy, hogy az öbolszerűen körbevevő magaslatot lefaragták. A ket-